

Socio-Economic Problems and the State

journal home page: <http://sepd.tntu.edu.ua>

Bilous, O., Chaban, N., Gabura, Z., & Semenyuk, O. (2021) Intehratsiia upravlinskoho obliku v systemu informatsiinoho zabezpechennia pidpriemstva [Integration of management accounting into the information support system of the enterprise]. *Sotsialno-ekonomichni problemy i derzhava* [Socio-Economic Problems and the State] (electronic journal), Vol. 25, no. 2, pp. 120-127. Available at: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21bosizp.pdf>

ІНТЕГРАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В СИСТЕМУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА

Ольга Білоус

Наталія ЧАБАН

Зоряна ГАБУРА

Ольга СЕМЕНЮК

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
вул. Руська, 56, м. Тернопіль, Україна, 46001

e-mail:

kaf_oa@tntu.edu.ua

e-mail:

natalia14natalia1999@gmail.com

e-mail:

zorianahabura98@gmail.com

e-mail:

olga.semenyuk.99@gmail.com

Article history:

Received: October, 2021

1st Revision: October, 2021

Accepted: November, 2021

JEL classification:

M40

UDC:

657

DOI:

<https://doi.org/10.33108/sepd.2022.02.120>

Анотація. Розглянута проблема розвитку управлінського обліку на підприємствах України. Розглянуто вплив інтеграційних процесів обліку на формування інформаційного забезпечення підприємства. Наведені переважні якості управлінського обліку. Подано пропозиції по його впровадженню на підприємствах. Виділено основні чинники від яких залежить успіх фінансово-господарської діяльності, а саме наявні ресурси (фінансових, матеріальних, трудових) і вміння розпоряджатися ними з найбільшою ефективністю. Знаходження шляхів максимізації прибутку підприємств можливо лише за умови інформаційного забезпечення керівництва для прийняття рішень. В основному така інформація формується в системі бухгалтерського обліку підприємства. Однак, бухгалтерський облік не може повною мірою своєчасно задовольнити потреби керівництва в необхідній інформації, оскільки методи й прийоми, які використовуються в бухгалтерському обліку, не придатні для отримання інформації спрямованої в майбутнє. Тобто бухгалтерський облік базується на узагальненій інформації, яка має характер події, що відбулася. У Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» в статті 8 вказується, що підприємства самостійно розробляють систему і форми внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, здійснюють звітність і контроль господарських операцій. Але цьому моменту керівництво не приділяє належної уваги й тому управлінський облік недостатньо розвинений на підприємствах України.

Висвітлено недоліки, які гальмують розвиток інформаційної мережі підприємства, що знижує ефективність нових та новітніх інформаційних технологій у питаннях створення відділів інформатизації та автоматизації документообігу бухгалтерської служби. Розглянуто основні принципи за допомогою яких відбувається використання мережевих програмних комплексів, як ключового елементу інформаційних систем управлінського обліку.

Ключові слова: бухгалтерський облік, управлінський облік, облікова система, інформація, управлінське рішення.

Білоус О. Інтеграція управлінського обліку в систему інформаційного забезпечення підприємства [Електронний ресурс] / Ольга Білоус, Наталія Чабан, Зоряна Габура, Ольга Семенюк // Соціально-економічні проблеми і держава. — 2021. — Вип. 2 (25). — С. 120-127. — Режим доступу: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21bosizp.pdf>

This open access article is distributed under a Creative Commons Attribution (CC-BY) 4.0 license.

1. Постановка проблеми.

В сучасних умовах для отримання підприємством максимального прибутку з найменшими витратами є інтеграція управлінського обліку в систему інформаційного забезпечення підприємства.

2. Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Проблематику інтеграції управлінського обліку в систему інформаційного забезпечення підприємства досліджували такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як С. Ф. Голов, Ф. Ф. Бутинець, Н. Г. Чумаченко, Н. М. Малюга, М. С. Пушкар, І. А. Білоусова, Л. В. Нападовська, К. Друрі, Б. Раян, В. Е. Керімов, Я. В. Соколов.

3. Невирішені раніше частини загальної проблеми.

Дослідження показують, що недостатнє знання у цій галузі призвело до ототожнення управлінського обліку з традиційним виробничим обліком. Останні не збагатили систему управлінського обліку, а навпаки, обмежило його можливості. Тому метою статті є розгляд управлінського обліку як одного з ефективних інструментів управління підприємством.

4. Постановка завдання.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання: вивчити сучасний стан управлінського обліку в системі інформаційного забезпечення підприємства, перспективи інтеграції управлінського обліку.

5. Виклад основного матеріалу.

Інтеграція – це сторона процесу розвитку, яка пов'язана зі з'єднанням у єдине ціле різнорідних частин та елементів.

З точки зору бухгалтерського обліку інтеграція є дуже важливою складовою частиною функціонування підприємства, адже вона сприяє ефективному прийняттю рішень.

Інтегрована система обліку повинна сприяти реалізації основної мети діяльності підприємства, отримання максимального прибутку з найменшими витратами.

Дана система повинна працювати враховуючи наступні умови:

1) підприємство може реалізовувати більшу кількість продукції тільки шляхом зменшення ціни реалізації одиниці продукції, тому сукупний дохід не зростає пропорційно випуску продукції;

2) збільшення випуску продукції вимагає залучення додаткових виробничих потужностей, тобто, витрати на одиницю випущеної продукції збільшуються, викликаючи різке зростання величини сукупних витрат;

3) найбільший вплив на величину сукупних витрат надають змінні витрати, оскільки, за короткий проміжок часу підприємство може залучити додаткову сировину і робочу силу [4, с. 73].

Інтеграція систем управлінського обліку забезпечує можливість отримання оперативної та якісної інформації про поточні витрати й результати, підвищення ефективності прийнятих управлінських рішень.

Інтегрована система має цілий ряд переваг:

– виключення подвійного (потрійного і так далі) вводу даних за господарськими операціями для потреб різноманітних систем обліку;

– високий рівень достовірності управлінської інформації, що досягається

завдяки однократному введенню даних і шляхом мінімізації ймовірності помилки при багаторазовій обробці однієї й тієї ж інформації в різних системах обліку;

- порівнянність і відповідність даних різних систем обліку, які базуються на використанні єдиного інформаційного простору;
- відсутність потреби в утриманні додаткових служб для паралельного ведення різних видів обліку;
- оптимізація документообігу в компанії.

Формування та ведення управлінського обліку пов'язано зі складністю технологій управління та впровадження цього виду обліку на підприємствах обумовлено як зовнішніми, так і внутрішніми причинами [2, с. 4]:

- по-перше, це наявність різних форм власності, конкуренції на зовнішньому і внутрішньому ринках, постійними змінами у зовнішньому та внутрішньому середовищі. Все це вимагає формування такої інформаційної системи, яка могла б задовольнити потреби всіх рівнів управління підприємствами в обґрунтованій та конкретній інформації. Це дозволяє оперативно реагувати на зміни у внутрішньому і зовнішньому середовищі;

- по-друге, керівникам підприємства вже недостатньо знати, скільки коштує та чи інша продукція (виріб, робота, послуга), їх цікавить чому вона стільки коштує, а також те, як зробити, щоб її виробництво було вигідним. Досягти цього можливо за умови вміння керувати «поведінкою» витрат з метою оптимізації їх величини та постійно збільшувати доходи. Вирішення цього завдання не властиве традиційному бухгалтерському обліку, оскільки за допомогою бухгалтерського обліку відбувається лише констатація фактів.

Тому для того, щоб діяльність підприємства була ефективною, необхідний інструмент управління. Таким чином, виникає необхідність в управлінському обліку, який може бути визначений як процес ідентифікації, вимірювання, накопичення, аналізу, підготовки, інтерпретації та передачі інформації (як фінансової, так і операційної), яка використовується управлінським персоналом для планування, оцінки та контролю роботи підприємства. Саме така концепція управлінського обліку закріплена міжнародними нормативами, прийнятими міжнародною федерацією бухгалтерів. Перш за все з метою гармонізації ведення управлінського обліку в різних країнах. Завдяки залученню різних видів інформації управлінський облік дозволяє отримувати системну (інтегровану) інформацію, яка допомагає уникати невизначеності, при прийнятті управлінських рішень [5, с. 121].

Необхідно врахувати й те, що створення на підприємстві системи управлінського обліку – це внутрішня справа, адміністрація самостійно вирішує, як класифікувати витрати, наскільки деталізувати місця їх виникнення, як зв'язати їх з центрами відповідальності, передбачає форму організації обліку (централізована або децентралізована), структуру бухгалтерії (єдина або розділена на загальну і управлінську), встановлює взаємозв'язки з іншими структурними підрозділами, терміни надання звітності, склад та обсяг інформації, необхідної в управлінні. Тобто управлінський облік можна назвати «кухнею» підприємства і дуже великою помилкою є і те, що вважають необхідність в управлінському обліку виникає тільки при розгляді обліку витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції.

Оскільки управлінський облік виконує функції [3]: планування, контролю та прийняття рішень. За допомогою цих функцій можна отримати такі надзвичайно важливі не фінансові критерії як: лідерство на ринку, реакція на попит, надійність клієнтів, дотримання термінів постачання, якісне задоволення потреб споживачів. Такі дані безсумнівно цінні та надзвичайно корисні для управління діяльністю на всіх рівнях. Крім того, дуже часто в управлінському обліку доводиться використовувати прогнозні дані, хоча і менш точні, ніж в бухгалтерському обліку, які можуть допомогти

зорієнтуватися керівництву (управлінцю) у раптово утворюваних ситуаціях. Також однією характерною рисою управлінського обліку є його динамічність, яка постійно вдосконалюється. Отже, методи управлінського обліку, також досить швидко інтегруються і ці якісні зміни ширші, ніж, методи обліку витрат і калькулювання собівартості продукції.

Управління на основі фактичної собівартості продукції неможливо. Тому для ефективного результату діяльності потрібні щоденні оперативні дані, які стосуються не тільки обсягів виробництва і відвантаження продукції, але і процесу формування собівартості. Виявлення відхилень до або під час здійснення будь-якого процесу дає можливість керівникам структурних підрозділів оперативно втручатися в хід виробництва, попереджаючи невинуваті втрати, що має велике значення для підвищення його ефективності. З метою отримання необхідної інформації для здійснення кращого контролю за кожним об'єктом обліку на підприємстві доцільно виділяти центри відповідальності. Це дозволить скоротити загальний інформаційний потік. Оскільки інформація, яка буде надаватися керівником центру відповідальності повинна відповідати поданим запитом на конкретне завдання або за конкретний об'єкт обліку, тобто буде компактною.

Слід також зазначити, що достовірність інформації системи управлінського обліку буде залежати від багатьох факторів:

- грамотно виділені й враховані цілі підприємства;
- обраної стратегії їх досягнення при розробці системи управлінського обліку;
- чи правильно обрані центри відповідальності;
- чи відповідає технологія бізнес-процесів завданнями підприємства і планованої системи управлінського обліку;
- правильно обрана система розподілу накладних витрат;
- як налагоджені зв'язки й розподілена система відповідальності зі збору інформації й складання бюджетів;
- яка система мотивації працівників підприємства прийнята.

Ефективність роботи бухгалтера, аналітика та управлінця на підприємстві суттєво підвищується завдяки засобам інформатизації та автоматизації документообігу, які дозволяють оперативно накопичувати відповідні бази даних за наслідками господарської діяльності та використовувати їх для формування редактування та друку вихідних документів, квартальних, піврічних та річних звітів, а також надавати інформаційні послуги відповідним організаціям щодо ефективності роботи, підвищувати ефективність праці аудиторів, ревізорів.

Мікроекономічний механізм повинен сприяти виконанню конкретних завдань, які стоять перед підприємством у конкретний проміжок часу, у конкретній ситуації, і одночасно відповідати інтересам всіх зацікавлених осіб. Ефективність цього процесу пов'язана з функціонуванням сфери, яка обслуговує систему управління підприємствами та становить основу його інформаційного забезпечення – сфери бухгалтерського обліку.

У питаннях створення відділів інформатизації та автоматизації документообігу бухгалтерської служби є багато недоречностей та недоліків, які гальмують розвиток інформаційної мережі підприємства, що знижує ефективність нових та новітніх інформаційних технологій. Серед них слід назвати такі [6, с.162]:

- використання різноманітних програмних засобів, як нових, так і застарілих, значно ускладнює обслуговування інформаційної системи та знижує ефект її впровадження;
- усунення окремих недоліків різноманітних програмних засобів може перейти в повсякденну проблему, що потребує створення засобів моніторингу стану всієї інформаційної мережі;

– відсутність нормативної бази для регулювання автоматизованої форми обліку на вітчизняному рівні.

Управлінські рішення приймаються на основі сигналів (набору інформації) випадкових або впорядкованих результатів інформаційних потоків, що містять вихідну інформацію (зворотний зв'язок) як про хід виробничого процесу, так і про стан зовнішнього середовища і тенденції, що розвиваються в ній. Визначальним фактором для переважної більшості підприємств є їх галузева належність, наприклад, для підприємств легкої промисловості інформаційне забезпечення має незначні можливості впливу на своє найближче ділове оточення, тому на перший план виходить збір, систематизація та аналіз інформації про характеристики комерційної та технічної продукції та обладнання. Використання мережевих програмних комплексів як ключового елемента інформаційних систем управлінського обліку передбачає застосування таких принципів, як:

- індивідуальний підхід;
- комплексність рішень;
- оптимізація бізнес-процесів;
- оперативний доступ до інформації;
- адаптація системи.

Індивідуальний підхід передбачає використання облікових даних, які орієнтовані для визначеного бізнес-орієнтованого процесу, що формують підтримку конкретних рішень, конкретної сфери. Також визначення окремих завдань, які взаємодіють з іншими комплексними процесами у фундаментальних сферах діяльності підприємства.

Комплексність рішень передбачає, що система дає змогу приймати єдині рішення, враховуючи єдину стратегічну ціль та підхід до управління бізнесом в умовах використання автоматизації технологічних процесів ведення бізнесу. При цьому враховуються елементи бізнес-процесів підприємства, таких, як виробництво, реалізація, визначення фінансових результатів, логістика та інших. Автоматизація кожного процесу орієнтована на виконання певного замовлення, запитів на виробництво певного виду продукції із найменшими витратами і максимізацією доходів.

Принцип оптимізації бізнес-процесів має визначити широкий спектр спрощення ведення бізнесу, разом із веденням обліку, формуванням звітності, організацією управління складами та виробництвом. Крім того, при нормуванні певних бізнес-подій система автоматично сформує відповіді, які можуть виконуватися за потреби. Такий підхід є парадигмою підвищення продуктивності ведення бізнесу шляхом зменшення інформаційного перевантаження і недопущення здійснення неадекватних дій, що дозволяє більш активно управляти бізнесом.

Оперативність доступу до інформації означає, що всі бізнес-дані – це єдиний інтегрований інформаційний додаток ведення бізнесу у вигляді поєднання, групування та систематизації облікових даних. При розв'язанні проблемних питань це спосіб отримання оперативно необхідної бізнес-інформації, налаштування вибору, способу подачі та інтуїтивної деталізації інформації для зручного її сприйняття. З іншого боку, інформаційний додаток бізнесу передбачає, що він працює в режимі реального часу, зміни відображаються миттєво, без затримок. Відповідно, ця можливість отримання інформації про стан бізнесу в будь-якій точці у зручному вигляді за допомогою різних механізмів управлінської звітності дає значно скоротити час прийняття рішень з проблемних питань.

Адаптація управлінського обліку в мережевих інформаційних системах, по-перше, означає оптимальне його ведення, налаштування, інтеграцію і розширення можливостей завдяки використанню функціональних можливостей сучасних

прикладних програмних комплексів. Відповідно, можливість інтеграції управлінського обліку – це об'єднання інформаційних потоків за бізнес-процесами. По-друге, використання управлінського обліку може бути адаптоване для задоволення інформаційних конкретних потреб місцевих ринків і галузей [6, с.163].

Однак результати, отримані від впровадження систему управлінського обліку перевершать очікування, оскільки дані управлінського обліку нададуть інформацію необхідну для розставлення пріоритетів в діяльності підприємства та планування його подальшої діяльності, забезпечить механізмами контролю за виконанням прийнятих рішень.

6. Висновки та перспективи подальших досліджень в даному напрямку.

Як підсумок вище викладеного, можна сказати, що завдяки залученню різних видів інформації управлінського обліку формується як цілісна система з принципово новими якостями, і його необхідністю розглядати з фінансовим обліком як дві взаємозалежні підсистеми єдиної системи бухгалтерського обліку підприємства. Оскільки управлінський облік це не що, інше, як бухгалтерський облік в поєднанні з економічним аналізом. Тому буде велика користь для практичної діяльності підприємства, якщо бухгалтера будуть використовувати науковий потенціал для розв'язання проблем вдосконалення всіх стадій бухгалтерського обліку з метою гармонізації інформації, змісту в бухгалтерських документах (первинних, облікових, підсумкових), прийомів і методів економічного аналізу з метою отримання більш повних аналітичних даних в прийнятті управлінських рішень.

В якості пропозицій щодо впровадження управлінського обліку можна сказати, що слід спрямовувати зусилля на розробку типового положення по впровадженню системи управлінського обліку, яка мала б не тільки рекомендаційний характер, але і розкривало його сутність, принципи, допомогу в виборі підходів, прийомів. Це може бути у вигляді методичних рекомендацій або за типом стандартів бухгалтерського обліку, тобто необхідна нормативна база. Тому що, на підприємствах, як правило, приділяють велику увагу в основному законодавчо-нормативній базі. Це дозволить керівництву підприємства не тільки ознайомиться з поняттям управлінського обліку, але і прийняти рішення чи необхідно його застосування на підприємстві. Також в методичних рекомендаціях можна запропонувати типові форми звітності, які послужили б базою для розробки власних форм безпосередньо на підприємстві, підходи до класифікації витрат, системи калькулювання собівартості (стандарт-костинг, директ-костинг), регламентації щодо організації та ведення управлінського обліку. Таким чином, впровадження управлінського обліку дозволить підвищити контрольні та інформаційні можливості підприємства для прийняття як короткострокових, так і стратегічних рішень.

Author details (in English)

INTEGRATION OF MANAGEMENT ACCOUNTING INTO THE INFORMATION SUPPORT SYSTEM OF THE ENTERPRISE

Olga BILOUS

e-mail:
kaf_oa@tntu.edu.ua

Natalia CHABAN

e-mail:
natalia14natalia1999@gmail.com

Zoryana GABURA

e-mail:
zorianahabura98@gmail.com

Olga SEMENYUK

e-mail:
olga.semenyuk.99@gmail.com

Abstract. *The The problem of development of management accounting at the enterprises of Ukraine is considered. The influence of integration accounting processes on the formation of information support of the*

enterprise is considered. The main qualities of management accounting are given. Proposals for its implementation at enterprises have been submitted. The main factors on which the success of financial and economic activity depends, namely the available resources (financial, material, labor) and the ability to dispose of them with the greatest efficiency. Finding ways to maximize the profits of enterprises is possible only if the management provides information for decision-making. Basically, such information is formed in the accounting system of the enterprise. However, accounting cannot fully meet the needs of management for the necessary information in a timely manner, as the methods and techniques used in accounting are not suitable for obtaining forward-looking information. That is, accounting is based on generalized information that has the nature of an event that occurred. The Law of Ukraine "On Accounting and Financial Reporting in Ukraine" in Article 8 states that enterprises independently develop a system and forms of internal (management) accounting, reporting and control of business transactions. But at this point the management does not pay due attention and therefore management accounting is insufficiently developed at the enterprises of Ukraine.

The shortcomings that hinder the development of the information network of the enterprise, which reduces the effectiveness of new and latest information technologies in the creation of departments of informatization and automation of the accounting service of accounting services. The basic principles by means of which there is a use of network software complexes as a key element of information systems of management accounting are considered.

Key words: accounting, management accounting, accounting system, information, management decision.

Appendix A. Supplementary material

Supplementary data associated with this article can be found, in the online version, at <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21bosizp.pdf>

Funding

The authors received no direct funding for this research.

Citation information

Bilous, O., Chaban, N., Gabura, Z., & Semenyuk, O. (2021) Intehratsiia upravlinskoho obliku v systemu informatsiinoho zabezpechennia pidpriemstva [Integration of management accounting into the information support system of the enterprise]. *Sotsialno-ekonomichni problemy i derzhava* [Socio-Economic Problems and the State] (electronic journal), Vol. 25, no. 2, pp. 120-127. Available at: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21bosizp.pdf>

Використана література:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999г. № 996 -XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.
2. Воргуль Т. В. Особливості та проблеми формування управлінського обліку в Україні. Науковий журнал «Управління розвитком», № 13(153)2013, 2013 – С. 3-5 – ISSN 2413-9610.
3. Голов С. Ф. Управлінський облік. К.: Лібра, 2003. - 334 с.
4. Десяткіна І. В. Аналіз типових помилок при інтеграції управлінського і фінансового обліку. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Сер.: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. 2013. Вип. 1. С. 71-82.
5. Корінько М. Д. Управлінський облік при диверсифікації. Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 2(44). – С. 121.
6. Скрипник М. І., Матюха М. М. Елементи організації мережевої інформаційної системи управлінського обліку. Економічний аналіз: зб. наук. праць. Тернопільський національний економічний університет; Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2016. – Том 25. – № 2. – С. 160-166. – ISSN 1993-0259.

References

1. Zakon Ukrainy «Pro bukhghalterskyj oblik ta finansovu zvitnistj v Ukraini» vid 16.07.1999gh. no. 996 -XIV. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
2. Vorghulj T. V. (2013) Osoblyvosti ta problemy formuvannja upravlinsjkogho obliku v Ukraini [Features and problems of management accounting in Ukraine.]. *Naukovyj zhurnal «Upravlinnja rozvytkom»*. No. 13(153)2013. pp. 3-5.
3. Gholov S. F. (2003) Upravlinskyj oblik [Management accounting]. Kyiv: Libra. (in Ukrainian)
4. Desjatkina I. V. (2013) Analiz typovykh pomylok pry integraciji upravlinsjkogho i finansovogho obliku. Problemy teoriji ta metodologhiji bukhghaltersjkogho obliku, kontrolju i analizu [Analysis of common mistakes in the integration of management and financial accounting. Problems of theory and methodology of accounting, control and analysis]. *Ser.: Bukhghalterskyj oblik, kontrolj i analiz*. Vol. 1. pp. 71-82.
5. Korinjko M. D. (2010) Upravlinskyj oblik pry dyversyfikaciji [Management accounting for diversification]. *Aktualjni problemy ekonomiky*. No. 2(44). pp. 121.
6. Skrypnyk M. I., Matjukha M. M. (2016) Elementy orghanizaciji merezhevoji informacijnoji systemy upravlinsjkogho obliku [Elements of organization of network information system of management accounting]. *Ekonomichnyj analiz: zb. nauk. pracj. Ternopiljskyj nacionalnyj ekonomichnyj universytet; Ternopilj: Vydavnycho-polighrafichnyj centr «Ekonomichna dumka»*. Tom 25. No. 2. pp. 160-166.

© 2021 Socio-Economic Problems and the State. All rights reserved.
 This open access article is distributed under a Creative Commons Attribution (CC-BY) 4.0 license.
 You are free to:
 Share — copy and redistribute the material in any medium or format
 Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.
 The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.
 Under the following terms:
 Attribution — You must give appropriate credit, provide a link to the license, and indicate if changes were made.
 You may do so in any reasonable manner, but not in any way that suggests the licensor endorses you or your use.
 No additional restrictions
 You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Socio-Economic Problems and the State (ISSN: 2223-3822) is published by Academy of Social Management (ASM) and Ternopil Ivan Puluj National Technical University (TNTU), Ukraine, Europe.

Publishing with SEPS ensures:

- Immediate, universal access to your article on publication
- High visibility and discoverability via the SEPS website
- Rapid publication
- Guaranteed legacy preservation of your article
- Discounts and waivers for authors in developing regions

Submit your manuscript to a SEPS journal at <http://sepd.tntu.edu.ua>

